

Wprowadzenie do konferencji - „Budowanie sytuacji promujących kooperację“

Michał Jasiński
Centrum Innowatyki WSB-NLU
3 grudnia 2010

Kooperacja: mocny kapitał społeczny sprzyja innowacyjności

- czy innowacyjność ma coś wspólnego z kapitałem społecznym?
- jest to kwestia empiryczna
- ale skoro kapitał społeczny koreluje dodatnio z dobrobytem to coś jest na rzeczy

Kooperacja: mocny kapitał społeczny sprzyja innowacyjności

- **nie** chodzi mi tutaj o rzecz oczywistą: o współpracę naukową, która polepsza jakość B+R i owocuje innowacjami
- ale o stwarzanie sytuacji, w których ludzie kooperują w sensie społecznym, a innowacyjność jest jednym z korzystnych “produktów ubocznych”

Kooperacja: mocny kapitał społeczny sprzyja innowacyjności

- co to znaczy “stwarzanie sytuacji, w których rozkwita kooperacja”?
- korzystny kontekst ekonomiczny
- odpowiednia organizacja przestrzeni
- architektura sieci interakcji między jednostkami (“świat jest mały”)
- dzisiejsza konferencja nakierowana jest na zrozumienie zjawisk kooperacji

różne poziomy kooperacji – wspólne mechanizmy

- między ludźmi w jednym zespole
- między zespołami jednej firmy-instytucji
- między firmami-uczelniami
- między regionami-krajami

- nie dość kooperacji czekać
- trzeba ją zaprosić
- trzeba czeladkę wezwać i stoły pownosić

różne fronty i tradycje badawcze – ale mechanizmy są podobne

- Robert Trivers i biologia ewolucyjna
- Robert Axelrod i teoria gier
- Robert Putnam i socjologia empiryczna
- sieci socjalne (social networks)

coś z Darwina

- ewolucyjna perspektywa na kooperację między ludźmi to po prostu zdrowy rozsądek

1838 - Charles Darwin: *“He who understands a baboon would do more towards metaphysics than Locke”*

Dylemat kooperacji

- w świecie samolubnych agentów (= osobniki, instytucje, firmy, kraje) konflikt istnieje z definicji
- dlaczego w takim razie w ogóle napotykaamy kooperację?

dylemat więźnia

- **współpraca jest najlepszym rozwiązaniem**
- **racjonalni gracze, gdy spotykają się jeden raz, powinni wybrać oszustwo**
- **które jednak nie jest rozwiązaniem optymalnym – jest gorsze dla obu stron**
- **a więc, czy kooperacja ma szanse?**

W rzeczywistości

- gracze spotykają się więcej niż jeden raz
- czyli interakcje są powtarzane
- czy to coś zmienia?
- czy Powtarzany Dylemat Więźnia daje szanse kooperacji?
- **TAK!**

Robert Axelord
politolog
symulacje komputerowe zjawisk
kooperacji

Roberta Axelroda sugestia jak grać w Powtarzanym Dylemacie Więźnia

- kooperacja powstaje gdy gracze stosują strategię *wet-za-wet* (TIT FOR TAT)
- reguły opisujące strategię są bardzo proste:
 - 1. kooperuj przy pierwszym spotkaniu
 - 2. potem powtarzaj to jak drugi gracz zachował się w poprzednim spotkaniu

Cechy strategii *wet za wet* (TIT FOR TAT)

- **bądź miły** = zawsze zaczynaj od kooperacji
- **bądź przejrzysty** = łatwo jest odgadnąć co zrobisz
- **wybaczaj** = jeden akt kooperacji przywraca kooperację
- **karć** = jeden akt oszustwa powoduje Twój odwet, czyli oszustwo

TIT FOR TAT (wet za wet)

- **gdy nie ma mediatora lub sądu arbitrażowego**
- **nie ma lepszej strategii niż “wet za wet”**

odwzajemnianie

- "If you don't go to somebody's funeral, they won't come to yours" Yogi Berra
- “Jeżeli Ty nie pójdziesz na jego potrzeb, on nie przyjdzie na Twój”

rady Axelroda jak rozwijać kooperację

- 1: powiększaj “cień przyszłości”
- 2: zmieniaj wartość “wypłat”
- 3: ucz ludzi, aby dbali o siebie nawzajem
- 4: polepszaj możliwość indywidualnego rozpoznawania się
- 5: ucz odwzajemniania

powtarzany dylemat w przestrzeni

kto jest sąsiadem?

**interakcje istnieją w przestrzeni, a nie w
maszynie do Lotto**

powtarzany dylemat w przestrzeni (spatial IPD)

precyzyjny opis interakcji (z macierzy
wypłat)

+

precyzyjne określenie kto z kim ma te
interakcje (czyli kto jest czyim sąsiadem)

Robert D. Putnam
socjolog
badacz kapitału społecznego

jeżeli Axelrod i Putnam mają rację:

- kooperacja powstaje w najbardziej nieoczekiwanych miejscach, ponieważ opłaca się
- na froncie I wojny światowej
- wśród nowojorskich handlarzy diamentów
- wśród firm IT w Silicon Valley

- ale, oczywiście, tym łatwiej pojawia się wśród ludzi

Składowe Indeksu Kapitału Społecznego wg Putnama:

Wskaźniki zorganizowanego życia
wspólnotowego

Wskaźniki zaangażowania w sprawy publiczne

Wskaźniki wolontariatu wspólnotowego

Wskaźniki socjalizacji nieformalnej

Wskaźniki zaufania społecznego

Wskaźniki zorganizowanego życia wspólnotowego

- zasiadanie w zarządzie,
- działanie w organach statutowych.
- liczba organizacji obywatelskich i społecznych,
na 1000 mieszkańców.
- aktywność obywateli jako członków klubów
(średnia liczba zebrań w ciągu ostatniego
roku).

Wskaźniki zaangażowania w sprawy publiczne

- frekwencja w wyborach prezydenckich
- % osób, które w ciągu ostatniego roku uczestniczyły w zebraniu publicznym w sprawach miasta, szkoły itp.

Wskaźniki wolontariatu wspólnotowego

- liczba organizacji typu non profit, w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

Wskaźniki socjalizacji nieformalnej

- średnia liczba pozytywnych odpowiedzi na pytanie "spędzam mnóstwo czasu na odwiedzaniu znajomych"
- średnia liczba przyjęć zorganizowanych we własnym w domu w ciągu ostatniego roku.

Wskaźniki zaufania społecznego

- % osób odpowiadających twierdząco na pytanie "większości ludzi można ufać"